

POSICIONAMENT CIUTADÀ (XLVIII)

LA IDENTITAT DELS ILLENCES

Sempre resulta interessant esbrinar quin és el sentiment de pertinença dels ciutadans amb un determinat territori; en el nostre cas, les Illes Balears. Quaderns Gadeso aprofundeix en aquesta qüestió en uns temps de crisi com els que estam patint, i amb gran part de l'actualitat centrada en, per una banda, la qüestió catalana, i, per una altra, en el debat sobre les fronteres europees. Així doncs, al llarg d'aquest número s'analitzaran aspectes com el sentiment de pertinença, el denominat insularisme o les preferències dels il·lencs a l'hora d'organitzar territorialment l'estat espanyol (dins la dicotomia centralisme-autonomisme). A més, a la darrera pàgina es farà una breu mirada al tema polític del moment: les eleccions a Catalunya.

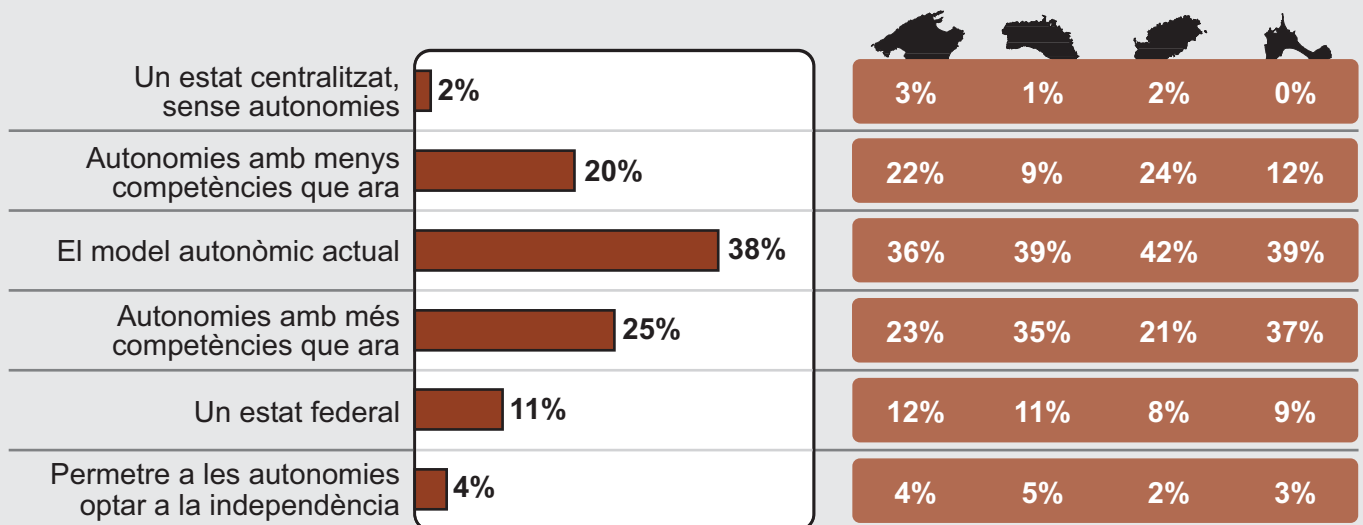
Segons la Constitució Espanyola, l'estat s'articula territorialment en municipis, províncies i comunitats autònomes, que gaudiran d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius (article 137). Al llarg d'aquests anys s'ha desenvolupat i modificat els distints estatuts, però l'objectiu d'agrupar dins aquests texts les diferents sensibilitats existents no sempre s'assoleix.

Pel que fa a les Illes Balears, i com es pot veure a la taula inferior, una majoria de la població de Balears aposta pel **manteniment del statu quo actual** (38%). Val a dir que aquest percentatge ha anat disminuint en els darrers anys, polaritzant-se l'opinió ciutadana cap a altres opcions. Així doncs, per una banda la situació de crisi actual, juntament

amb la ineficiència de les distintes administracions i les duplicitats que es detecten entre elles, provoca que un 20% cregui que **certes competències haurien de retornar a l'estat** o, com a mínim, demanden que no hi hagi persones que tinguin més drets que altres pel fet de viure a llocs diferents. Per un altre costat, els que opinen que **les autonomies haurien de tenir més autogovern**, el que suposa continuar amb la transferència de competències de l'Estat a les comunitats autònomes, són un 25% dels enquestats. També ha crescut el nombre de ciutadans que aposten per un **estat federal** i, encara que sigui un percentatge gairebé residual, els que creuen que les comunitats autònomes haurien de poder optar a la **independència**.

TAULA 1

ORGANITZACIÓ INSTITUCIONAL DE L'ESTAT ESPANYOL Quina de les següents opcions preferiu?

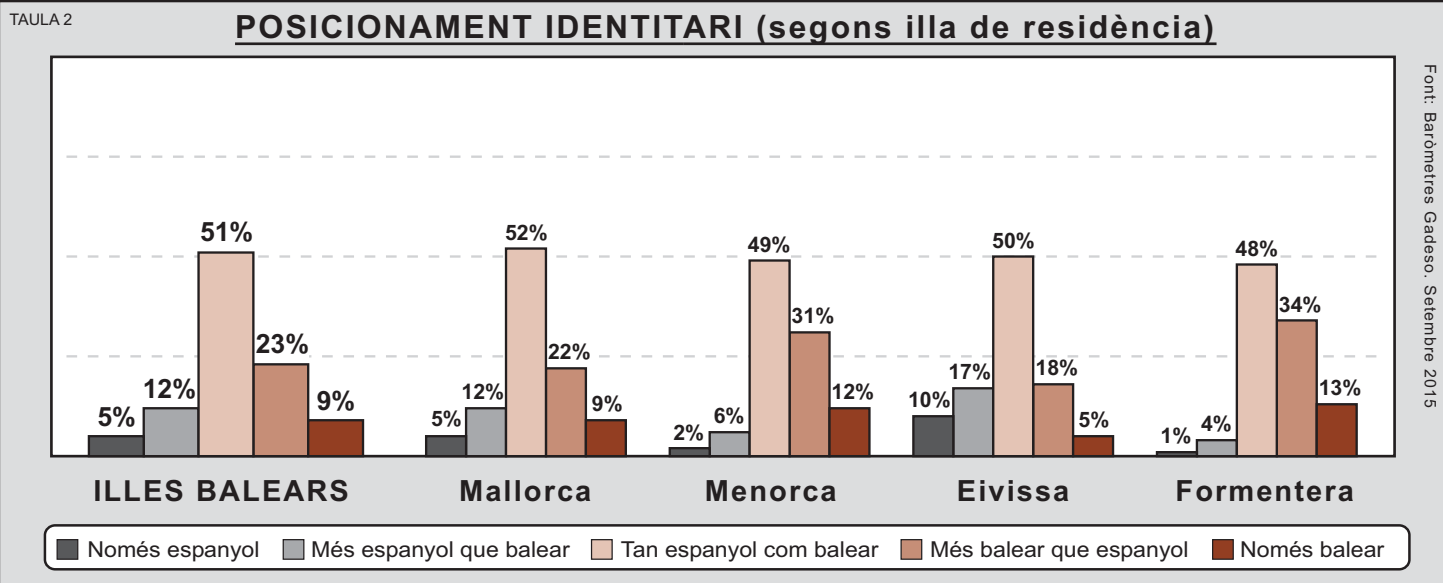

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2015

Mostra: 900 entrevistes. Marge d'error màxim pel conjunt de la mostra: +- 3,3%, amb un nivell de confiança del 95,5%. Treball de camp: setembre 2015.

ELS ILLENCES I LA PERTINENÇA

A continuació es mostren els resultats del posicionament identitari dels ciutadans de la nostra comunitat. Com és habitual en les investigacions de Gadeso, estan desglossats per illes. A més, hem considerat d'interès analitzar-los també en funció del vot a les darreres eleccions autonòmiques (maig 2015). No oblidem que el sentiment de pertinença pot influir de manera significativa a l'hora de percebre la realitat social i d'optar per una o una altra alternativa política.

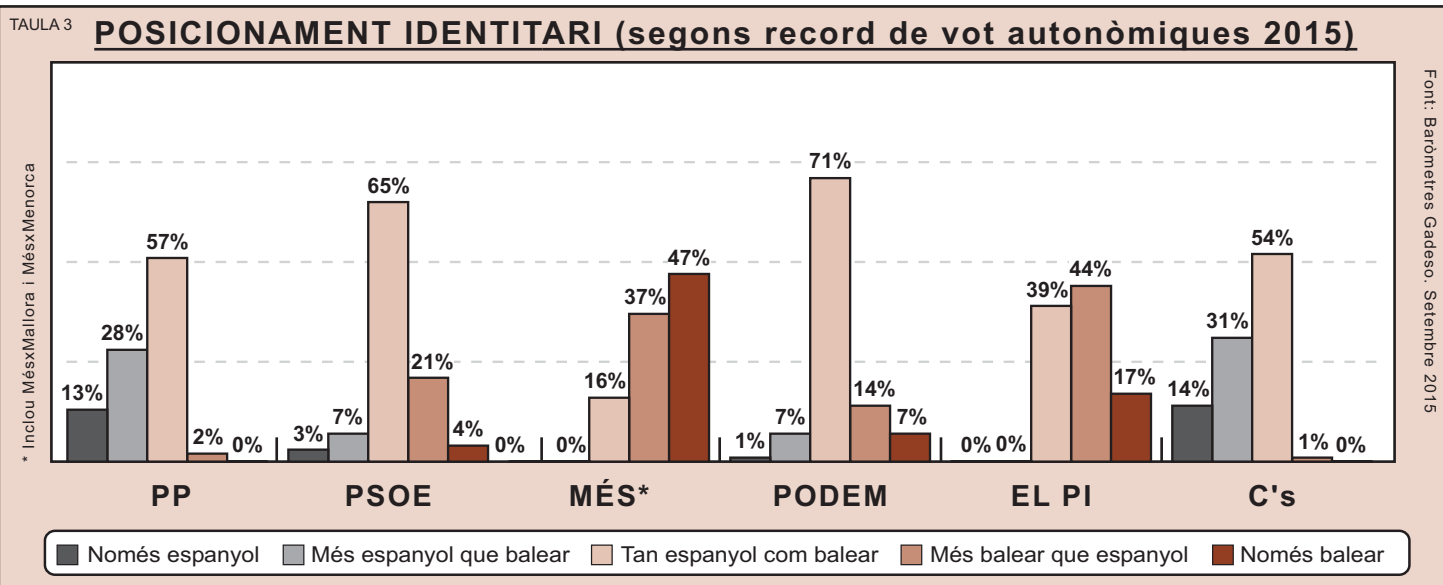

El percentatge dels que es senten **tan espanyols com de Balears** és majoritari i similar a totes les illes, i se situa al voltant de la meitat de la població. En canvi, sí que trobem diferències significatives entre els que se senten **només espanyols** o **més espanyols que de les illes**. Concretament, a **Eivissa** representen un 27% dels ciutadans, molt lluny del 8% registrat a **Menorca** o el 5% de **Formentera**. Per altra banda, els que es defineixen com a **més balears que espanyols** o **només de les Balears** suposen un 43% dels **menorquins** i un 47% dels habitants de **Formentera**. A **Eivissa** només assolixen el 23%.

les eleccions autonòmiques de 2015 hi trobem un elevat percentatge (41%) que se senten **només espanyols** o **més espanyols que balears** (percentatge superior al de l'anterior investigació), mentre que en general els votants nacionalistes i regionalistes se senten, com sembla indicar la lògica, **més balears que espanyols** o **només balears** (amb algunes diferències d'intensitat entre el votants de **MÉS** i els d'**El Pi**).

Dins els votants de partits d'esquerra d'àmbit estatal, com el **PSOE** o **Podemos**, són clara majoria els que es senten **tan espanyols com balears** (65% i 71%, respectivament), mentre que un percentatge molt significatiu dels enquestats que recorden haver votat a Ciutadans en les passades eleccions autonòmiques de 2015 se situen en l'ala més "espanyolista" de l'espectre.

En qualsevol cas, els resultats més interessants sorgeixen quan aplicam el filtre "**record de vot anterior**". Com es pot veure a la taula número 3, entre els votants del **PP** a

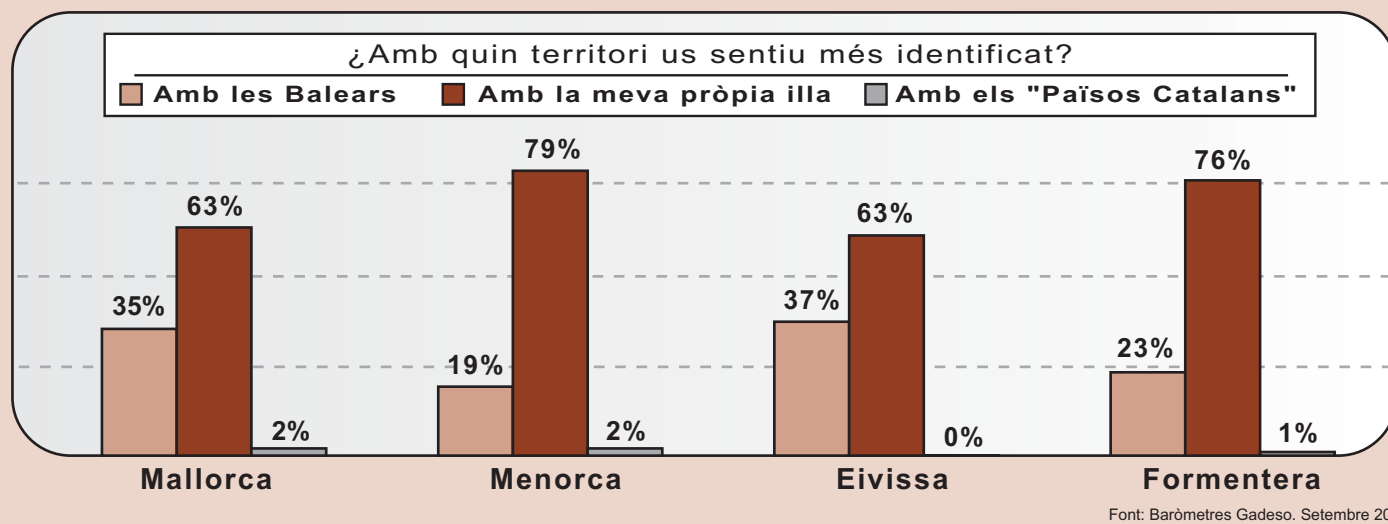

EXISTEIXEN "LES ILLES BALEARS"?

Com hem dit abans, el sentiment de pertinença a un territori, sigui més espanyol o més de la comunitat autònoma on resideix, és una de les preguntes típiques del CIS (que nosaltres hem analitzat amb més profunditat a la pàgina 2). No obstant, la configuració territorial de les illes ens obliga a anar més enllà i esbrinar si existeix una "identitat balear" comuna o, en canvi, les persones se senten més identificades amb la seva pròpia illa de residència.

TAULA 4

LA IDENTITAT BALEAR

Les dades de la taula número 4 pareixen deixar clar que una majoria de ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat se sent **més identificada amb la seva pròpia illa que amb les Balears**. Aquest sentiment ha estat i continua sent més intens a *Formentera* i, especialment, a *Menorca*. En qualsevol cas, val a dir que a totes les illes han augmentat els que s'identifiquen més amb el seu territori més proper que amb les Illes Balears. Els que aposten per l'ens "Països Catalans", tot i experimentar un lleuger increment, són una minoria.

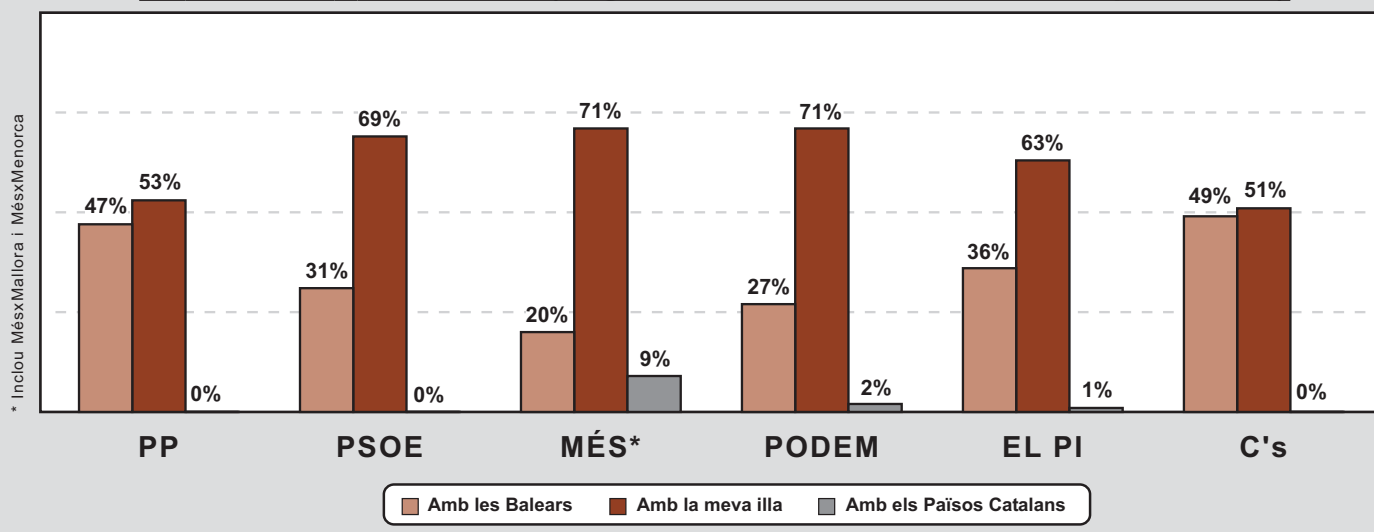
Aquest **posicionament identitari** de la població balear s'ha de tenir en compte en tots els plantejaments i debats autonòmics: atorgar més o menys competències als Consells, contemplar la viabilitat de que el Govern perdi

paulatinament força executiva, etc. En definitiva, hauria de significar el reconeixement d'una realitat plurinsular dins el context comú i divers que és la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

També hem volgut analitzar aquesta "identitat balear" a través del filtre del record de **vot en les darreres eleccions autonòmiques**. Així doncs, els **votants de Més, Podem i el PSOE** s'identifiquen més amb la pròpia illa que amb la comunitat autònoma, mentre que els votants d'*El Pi* i, sobretot, els de *Ciutadans* i del *PP* es decanten amb més intensitat per les Illes Balears a l'hora de parlar d'identitat. Com ja hem dit, la identificació amb el concepte Països Catalans ha experimentat un lleuger repunt, vinculat sobretot a l'electorat de *Més*.

TAULA 5

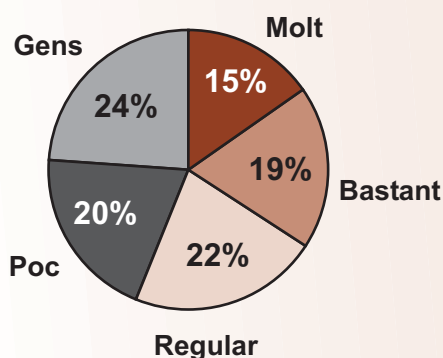
LA IDENTITAT BALEAR (segons record de vot autonòmiques 2015)

UNA MIRADA A LES ELECCIONS CATALANES

No es pot negar que les eleccions a Catalunya del dia 27 de setembre han protagonitzat gran part de l'actualitat política. Són nombroses les enquestes i sondejos publicats, que semblen palesar una forta divisió entre els partidaris de la independència i els que, amb modificacions o no, s'estimen més seguir formar part de l'estat espanyol. En aquesta pàgina fem una breu aproximació a com estan seguint els esdeveniments els ciutadans de les Illes Balears.

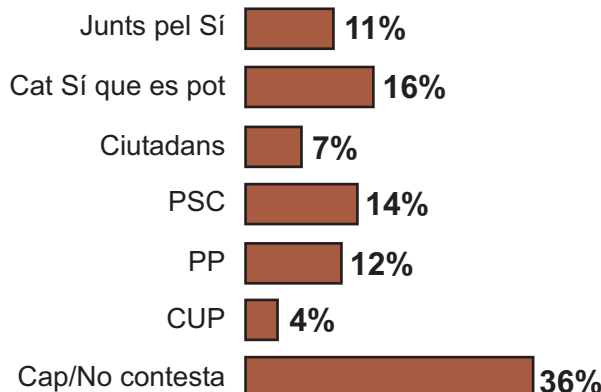
Quin grau d'interès teniu en les properes eleccions catalanes del 27 de setembre?

TAULA 6

Malgrat el bombardeig informatiu, un 44% de la població illenca diu estar poc o gent interessada en les eleccions del 27S, enfront del terç que sí diu seguir-ne l'actualitat. Pel que fa a la simpatia que desperten entre els illencs les distintes forces que es presenten (i deixant de banda l'elevat 36% que no es decanta per cap), la coalició Catalunya Sí que es pot lidera el rànquing seguida de prop pels socialistes i els populars.

Quin partit o coalició us desperta més simpatia?

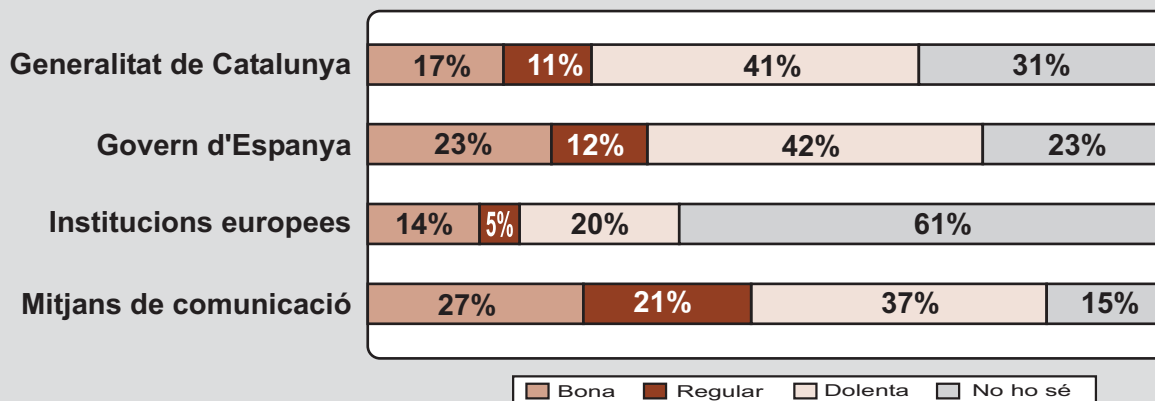

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2015

En referència a la precampanya i campanya electorals, el primer que cal destacar és l'elevat grau de desconixement (en consonància amb la manca d'interès), però el més important és la percepció negativa que té una majoria dels entrevistats del paper que han jugat les distintes institucions implicades, com ara la Generalitat, el Govern central (el percentatge d'aprovació es correspon quasi exactament amb votants populars) o les institucions europees.

TAULA 7

Com valoreu l'actuació de les següents institucions en la precampanya i campanya electorals de les properes eleccions catalanes del 27 de setembre?

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2015

Amb el suport de

EMASIA

Ajuntament de Palma

Fundació GADESO: C/Ter nº14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503 FAX. +34 971 470042. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org
Dipòsit legal: PM-436-2011

